

Ons pedagogisch handelen peutergroep De Wigwam

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Maart 2019

We bieden VVE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hiervoor maken we gebruik van het VVE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijke ontwikkeling en rekenprikkels om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan aan het niveau van het kind. Baby's en kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grofmotorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de hoofd- en rompbalans (baby's) en op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (dreumesen en peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkels. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van

eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie hoort tot rekenprikkels. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VVE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Thematisch werken met baby's, dreumesen of kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- We noemen de namen van alle kinderen tijdens een liedje (“Goedemorgen”). Zo maken we duidelijk dat elk kind gezien is en welkom is. Bij dit liedje speelt de handpop “Puk” een belangrijke rol. Het figuur Puk is het terugkerende element uit de VVE methode en keert bij alle activiteiten terug. Bij het begroeten van de kinderen, mag elk kind Puk eventjes op schoot houden en geeft hem dan door naar de volgende. Kinderen ontwikkelen zich op een speelse manier en de pop Puk helpt daarbij. Puk is het vriendje van de kinderen. Hij biedt troost en is een maatje bij wie de kinderen zich veilig voelen.
- Aan tafel, tijdens het eten en drinken, pakken we het fruit en drinken er een voor een uit: “van wie is deze?” De naam wordt genoemd “van Jenaida” en aan een van de kinderen vragen we het fruit aan Jenaida te geven.
- Tijdens allerlei momenten geven we persoonlijke aandacht aan kinderen. Bijvoorbeeld tijdens het verschonen en toiletbezoek, als kinderen buiten spelen.
- We leggen uit waar we mee bezig zijn. We praten op een rustige en vriendelijke toon tegen de kinderen en luisteren naar wat ze te vertellen hebben.
- Om kinderen goed te kunnen volgen in hun ontwikkeling werken wij met KIJK!. Dit is een observatiesysteem dat de groei van kinderen op de diverse ontwikkelingsgebieden in beeld brengt.
- Kinderen willen graag van alles vertellen. We laten ze uitpraten en hebben aandacht voor hun verhaal.
- Als een kind pijn heeft mag het dat laten merken. We troosten het: ‘je hebt pijn he, ik zie het, dat is vervelend, kom maar, dan doe ik er een pleister op’ En als het kind moet huilen mag het op schoot als hij of zij dat wil
- In de kring hebben we voor alle kinderen even aandacht ‘Jij hebt mooie nieuwe schoenen’, of ‘vertel eens, waar ben je gisteren geweest’.
- De kinderen mogen zelf bepaald speelgoed en spelletjes uit de kast pakken. Sommige dingen moeten ze vragen. Niet al het speelgoed / materiaal is geschikt om op kind hoogte op te bergen. Maar kinderen mogen heel veel zelf kiezen waar ze mee willen spelen of wat ze willen doen. Op de plaats waar de spullen in moeten of opgeborgen moeten worden, staat met foto’s aangegeven om welk materiaal het gaat. Zo gaan de blokken in de bak met de foto van de blokken.
- Als een kind iets niet lukt, stimuleren we hem of haar om het zelf te proberen. En we nemen de tijd, zodat het kind ook echt kan proberen en ervaren hoe leuk het is als dan opeens iets wél lukt door het gewoon te doen.
- We laten kinderen zo veel mogelijk zelf ontdekken wat ze kunnen en durven door ze zelfstandig te laten klimmen op een klimrek. Natuurlijk blijven we in de buurt voor de veiligheid, maar we zetten een kind er niet bovenop. Het is belangrijk dat hij of zij zelf naar boven kan klimmen. Als hij of zij er niet meer af durft, wat natuurlijk wel eens gebeurt, helpen we hem of haar door aanwijzingen te geven. “Kijk, doe dát been maar naar beneden, ietsje verder nog, ja, nu staat je voet op het trapje, voel je wel? Nu kun je er zelf af...”, en wachten zolang mogelijk met het overnemen. En meestal lukt het een kind dan toch zelf.
- Wij zijn bijv. met een bepaald thema bezig, maar we merken dat de kinderen met hele andere dingen bezig zijn. Op dat moment laten we het thema even los en proberen we met activiteiten aan te sluiten bij de belangstelling van de kinderen op dat moment.
- Af en toe bieden we kinderen activiteiten buiten de peutergroep aan. Dit kunnen verschillende activiteiten zijn: trainen kijken op het station, naar de speeltuin of een boodschap doen in de supermarkt. Regelmatig gaan we naar de buurtspeeltuin ‘het Boerenlandje’. Kinderen vinden het heerlijk om hier te rennen.
- Vaak gaan we naar buiten, op zoek naar kenmerken van de seizoenen. Bijvoorbeeld blaadjes zoeken in de herfst, en in de lente kijken we naar de plantjes die voorzichtig

boven de grond uit komen.

- We werken aan de hand van Puk thema's. Deze sluiten aan bij de belevingswereld van jonge kinderen. Bijvoorbeeld: Wat heb ik aan vandaag (kleding)? Hatsjoe (ziek zijn, doktersbezoek), Reuzen en kabouters (groot en klein), Eet smakelijk!, Ik en mijn familie etc. Een thema duurt gemiddeld vier tot zes weken. Bij het uitwerken van de thema's proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beleving en de ervaring van de kinderen. We gaan uit van wat dit begrip betekent voor de kinderen. De activiteiten die worden aangeboden, materialen die in deze periode gebruikt worden en de inrichting van (sommige) hoeken hangen zoveel mogelijk samen met dit thema. Dit geeft een grotere samenhang in het aanbod en de mogelijkheid dieper op een thema in te gaan, kinderen meer ervaringen op te laten doen, meer ontdekmogelijkheden om de woordenschat van kinderen uit te breiden. Voor het hele jaar wordt er een opzet gemaakt van thema's die gedurende dat jaar aan de orde komen.
- We doen iedere dag een activiteit die bij het thema hoort. De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen. Vaak van ongeveer dezelfde leeftijd of taakvaardigheid. Zo kunnen we beter aansluiten bij hun niveau en de ontwikkelingsdoelen van de kinderen. We kunnen ook beter inspelen op wat kinderen zelf inbrengen en is de kans groter dat kinderen actief deelnemen aan het spel. Hierdoor zijn de kinderen meer betrokken en steken ze er meer van op.
- We hebben de ruimte(s) ingericht met gezellige en uitdagende speelhoeken waar kinderen ongestoord met een groepje of in hun eentje kunnen spelen. De inrichting van de ruimte wordt aangepast aan het thema. Bijvoorbeeld bij het thema Hatsjoe door een ziekenhuis hoek te maken en themawoorden op te hangen. Regelmatig kunnen kinderen ook buiten de 'eigen' groepsruimte terecht: in de speelhal, gang, in andere groepsruimtes, buiten. Natuurlijk doen we regelmatig allerlei activiteiten, met een klein groepje of juist met z'n allen. Dit doen aan de hand van een thema. We stimuleren kinderen om mee te doen. Sommigen hebben het nodig om hierbij even (letterlijk of figuurlijk) bij de hand genomen te worden. We vinden het belangrijk dat de kinderen bij ons de kans krijgen om allerlei verschillende ervaringen op te doen om zich zo te kunnen ontwikkelen.
- We werken bijvoorbeeld met het thema lente. In die periode gaan we met de ouders en de kinderen naar de kinderboerderij. Zo kunnen de kinderen de jonge dieren in het echt zien, ze kunnen de dieren aaien, we hebben aandacht voor het weer en de jonge plantjes die allemaal de grond uit komen.
- We moedigen kinderen aan met verschillende materialen aan de slag te gaan, door te praten over de materialen en er vragen over te stellen. We dagen het kind ook uit iets nieuws te proberen of het op een andere manier te doen ("als je het nu eens zo probeert..."). Wij stimuleren hierbij de ontwikkeling, waarbij het doel minder belangrijk is dan het proces. Het is dus niet belangrijk dat die paddenstoel mooi wordt, maar vooral dat het kind plezier heeft en kan ontdekken wat je met een kwastje kan, dat papier ook kan scheuren etc.
- Deze pictogrammen hangen duidelijk zichtbaar op de groep. We vestigen er vaak de aandacht op. Zo kunnen kinderen zien wat er komen gaat.
- We splitsen regelmatig als pedagogisch medewerkers. Eén van ons doet bijvoorbeeld een Puk activiteit met een klein groepje kinderen, terwijl de ander de overige kinderen begeleidt tijdens hun vrije spel.
- Voor kinderen met een specifieke ontwikkelingsbehoefte werken we met een individueel plan. De individuele plannen worden elke zes weken geëvalueerd en indien nodig aangepast.
- Als we naar buiten gaan vertellen we dat. We hangen alle jassen over de stoelen en dan weten de kinderen 'als we de jas aan hebben gaan we naar buiten'.

- Als we op de groep spelen en we verdelen de kinderen in groepjes, dan mogen vriendjes en vriendinnetjes meestal met elkaar spelen. Ze mogen ook naast elkaar aan tafel zitten.
- Soms zetten we juist bewust kinderen naast elkaar die elkaar nog niet zo goed kennen. Dan helpen we ze als het nodig is met contact maken.
- Sommige kinderen spelen graag even alleen, voor zichzelf. Dat mag ook. We vinden het niet nodig kinderen te 'dwingen' met elkaar te spelen.
- Kinderen spelen veel naast en met elkaar. Als kinderen langere tijd bij elkaar in de groep zitten en dus een band kunnen opbouwen, vindt er meer samenspel plaats. Grote kinderen zijn daarin het voorbeeld voor de jongere kinderen. Uit samenspel ontstaan vriendschappen. We stimuleren dit. We laten kinderen ontdekken wie ze leuk vinden en geven hen de kans om ook samen iets te doen. We vertellen ouders over de vriendschap, zodat kinderen misschien ook thuis eens met elkaar kunnen spelen
- We vragen kinderen elkaar te helpen.
- Als een kind met zand gooit en een ander kind krijgt het op het hoofd, of in de ogen, wordt het boos, of gaat het huilen. Zand in de ogen doet pijn. We roepen dan het kind dat met zand gegooid heeft er bij. We laten zien dat het andere kind nu verdriet heeft, we troosten het kind samen en poetsen samen het zand weg. Tegen het kind dat met zand gooide zeggen we 'Kijk, als je met zand gooit doe je een ander kind pijn. Je mag met het zand spelen maar het moet in de zandbak blijven en je mag er niet mee gooien.
- Soms gooit een kind met speelgoed, een auto bijvoorbeeld. We gaan naar het kind toe en zeggen dat dat niet mag. We laten zien hoe je wel met de auto kunt spelen. En vertellen het kind dat je met een bal wel mag gooien.

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- We noemen de namen van alle kinderen tijdens een liedje (“Goedemorgen”). Zo maken we duidelijk dat elk kind gezien is en welkom is.
- Aan tafel, tijdens het eten en drinken, pakken we het fruit en drinken er een voor een uit: “van wie is deze?” De naam wordt genoemd “van Jenaida” en aan een van de kinderen vragen we het fruit aan Jenaida te geven.
- Tijdens allerlei momenten geven we persoonlijke aandacht aan kinderen. Bijvoorbeeld tijdens het verschonen en toiletbezoek, als kinderen buiten spelen.
- We leggen uit waar we mee bezig zijn. We praten op een rustige en vriendelijke toon tegen de kinderen en luisteren naar wat ze te vertellen hebben.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huilt of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spelmateriaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Kinderen willen graag van alles vertellen. We laten ze uitpraten en hebben aandacht voor hun verhaal.
- Als een kind pijn heeft mag het dat laten merken. We troosten het: 'je hebt pijn he, ik zie het, dat is vervelend, kom maar, dan doe ik er een pleister op' En als het kind moet huilen mag het op schoot als hij of zij dat wil
- In de kring hebben we voor alle kinderen even aandacht 'Jij hebt mooie nieuwe schoenen', of 'vertel eens, waar ben je gisteren geweest'.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- De kinderen mogen zelf bepaald speelgoed en spelletjes uit de kast pakken. Sommige dingen moeten ze vragen. Niet al het speelgoed / materiaal is geschikt om op kind hoogte op te bergen. Maar kinderen mogen heel veel zelf kiezen waar ze mee willen spelen of wat ze willen doen.
- Als een kind iets niet lukt, stimuleren we hem of haar om het zelf te proberen. En we nemen de tijd, zodat het kind ook echt kan proberen en ervaren hoe leuk het is als dan opeens iets wél lukt door het gewoon te doen.
- We laten kinderen zo veel mogelijk zelf ontdekken wat ze kunnen en durven door ze zelfstandig te laten klimmen op een klimrek. Natuurlijk blijven we in de buurt voor de veiligheid, maar we zetten een kind er niet bovenop. Het is belangrijk dat hij of zij zelf naar boven kan klimmen. Als hij of zij er niet meer af durft, wat natuurlijk wel eens gebeurt, helpen we hem of haar door aanwijzingen te geven. “Kijk, doe dát been maar naar beneden, ietsje verder nog, ja, nu staat je voet op het trapje, voel je wel? Nu kun je er zelf af...”, en wachten zolang mogelijk met het overnemen. En meestal lukt het een kind dan toch zelf.

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- Af en toe bieden we kinderen activiteiten buiten de peutergroep aan. Dit kunnen verschillende activiteiten zijn: treinen kijken op het station, naar de speeltuin of een boodschap doen in de supermarkt. Regelmatig gaan we naar de buurtspeeltuin 'het Boerenlandje'. Kinderen vinden het heerlijk om hier te rennen.
- Vaak gaan we naar buiten, op zoek naar kenmerken van de seizoenen. Bijvoorbeeld blaadjes zoeken in de herfst, en in de lente kijken we naar de plantjes die voorzichtig boven de grond uit komen.
- We werken bijvoorbeeld met het thema lente. In die periode gaan we met de ouders en de kinderen naar de kinderboerderij. Zo kunnen de kinderen de jonge dieren in het echt zien, ze kunnen de dieren aaien, we hebben aandacht voor het weer en de jonge plantjes die allemaal de grond uit komen.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- We werken met kaartjes met pictogrammen die staan voor dagelijkse gebeurtenissen (brengen, fruit eten, verschonen/naar de wc, spelen etc.). Deze pictogrammen hangen duidelijk zichtbaar op de groep. We vestigen er vaak de aandacht op. Zo kunnen kinderen zien wat er komen gaat.
- Als we naar buiten gaan vertellen we dat. We hangen alle jassen over de stoelen en dan weten de kinderen 'als we de jas aan hebben gaan we naar buiten'.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Als we op de groep spelen en we verdelen de kinderen in groepjes, dan mogen vriendjes en vriendinnetjes meestal met elkaar spelen. Ze mogen ook naast elkaar aan tafel zitten.
- Soms zetten we juist bewust kinderen naast elkaar die elkaar nog niet zo goed kennen. Dan helpen we ze als het nodig is met contact maken.
- Sommige kinderen spelen graag even alleen, voor zichzelf. Dat mag ook. We vinden het niet nodig kinderen te 'dwingen' met elkaar te spelen.
- We vragen kinderen elkaar te helpen.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- Als een kind met zand gooit en een ander kind krijgt het op het hoofd, of in de ogen, wordt het boos, of gaat het huilen. Zand in de ogen doet pijn. We roepen dan het kind dat met zand gegooid heeft er bij. We laten zien dat het andere kind nu verdriet heeft, we troosten het kind samen en poetsen samen het zand weg. Tegen het kind dat met zand gooide zeggen we 'Kijk, als je met zand gooit doe je een ander kind pijn. Je mag met het zand spelen maar het moet in de zandbak blijven en je mag er niet mee gooien.
- Soms gooit een kind met speelgoed, een auto bijvoorbeeld. We gaan naar het kind toe en zeggen dat dat niet mag. We laten zien hoe je wel met de auto kunt spelen. En vertellen het kind dat je met een bal wel mag gooien.

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

Voorbeelden

- We organiseren af en toe activiteiten waar de ouders bij kunnen zijn. Zo krijgen zij een indruk van datgene wat wij met de kinderen ondernemen.
- Als we uitstapjes ondernemen vragen we de ouders daarbij aanwezig te zijn. De kinderen vinden het erg leuk om de ouders ook op de speelzaal te zien.
- We werken met de thema-thuisboekjes, zodat ouders de thema's waarmee we op de speelzaal bezig zijn, thuis kunnen verdiepen.
- Een aantal keer per jaar hebben we een gezamenlijke Brede School activiteit. Ook daar betrekken we de ouders bij.

VVE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VVE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind bij de peutergroep of op het kinderdagverblijf mee bezig is.

Voorbeelden

- We organiseren af en toe activiteiten waar de ouders bij kunnen zijn. Zo krijgen zij een indruk van datgene wat wij met de kinderen ondernemen. We hebben een paar keer per jaar ouder-peutergym. Ook vieren we samen Sinterklaas.
- Als we uitstapjes ondernemen vragen we de ouders daarbij aanwezig te zijn. De kinderen vinden het erg leuk om de ouders ook op de speelzaal te zien. Zo gaan we bijvoorbeeld één keer per jaar naar de kinderboerderij en hebben we in de herfst en de zomer ook een uitje naar bijvoorbeeld de speeltuin.
- Een aantal keer per jaar hebben we een gezamenlijke Brede School activiteit. Ook daar betrekken we de ouders bij. Er zijn knutsel- en spelletjesochtenden waar peuters met kleuters en hun ouders samen aan deelnemen.
- Ouders krijgen informatie over nieuwe thema's en er worden ouder-kind-activiteiten aangeboden. Ouders krijgen regelmatig via het ouderportaal foto's van hun kind toegestuurd. Ouders kunnen zo zien waar hun kind mee bezig is geweest die dag.
- Naast de oudercommissie hebben wij een keer per jaar een thema-koffieochtend, hierin bespreken wij met alle ouders, een thema wat hen bezig houdt, bijv. 'Ik ben twee en ik zeg nee', Taalontwikkeling van een kind of de peuterpuberteit.
- Een paar keer per jaar gaan we met een aantal oudste peuters een uurtje spelen in de kleuterklas. Ook komen de kleuters soms bij ons een uurtje spelen.
- Tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode vragen we aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd

- heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- Bij de start en aan het einde van een dag(deel) is er gelegenheid tot uitwisseling over hoe het met kind gaat thuis en op de groep. Hiernaast kunnen we (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
 - Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen regelmatig foto's toegestuurd van situaties op de groep waar hun kind op staat. Zo krijgen ouders een beeld van wat hun kind daar doet.
 - Bij elk thema krijgen ouders een thema-thuisboekje met een korte beschrijving van het thema en activiteiten. Ook staan er ideeën in voor laagdrempelige activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen.
 - Na iedere KIJK registratie of bij zorg worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor van het kind. Aan de orde komen hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.
 - Als een kind naar de basisschool gaat, vindt er een warme overdracht (plus) plaats. Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen een overdrachtsformulier in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

VVE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep of kinderdagverblijf en school belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VVE-basisscholen VVE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren. Wij werken samen met basisschool Michiel de Ruyter.

Voorbeelden

- We werken met een gezamenlijk ontwikkeld instrument voor warme overdracht. In Nijmegen is dit 'Alle kinderen in beeld'. Doel is er samen voor te zorgen dat kinderen een zo goed mogelijk start maken op de basisschool. Informatie over kinderen van ouders en van pedagogisch medewerkers helpt de school om kinderen hierbij zo goed mogelijk te begeleiden.
- We werken samen met de basisschool in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht.
- We werken met een gezamenlijk VVE-actieplan van peutergroep en basisschool.
- We hebben een ouderbeleidsplan. Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten of elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten.
- Een aantal keren per jaar werken we aan een gezamenlijk thema en hebben we gezamenlijke activiteiten voor peuters en kleuters.
- We hebben afspraken met de basisschool over de interne begeleiding en ondersteuning van zorgkinderen, zo hebben wij een aantal keer per jaar zorgoverleg.

- We hebben gezamenlijke studiemiddagen, bijvoorbeeld over samenwerking en communicatie.
- We hebben een gezamenlijke Bibliotheek op School.

VVE en samenwerking met andere organisaties in de wijk

- We werken samen met het consultatiebureau. Zo kunnen zij bijvoorbeeld samen met ons een ouder-thema ochtend verzorgen. Af en toe overleggen we met een van de verpleegkundigen als dit met ouders is overlegd.
- De knutsel- en spelletjesochtenden op school worden mede georganiseerd door Bindkracht 10. Ook organiseren we af en toe thema ochtenden op het activiteitenplein voor ouders en/of de peuters.
- We hebben kindbesprekingen waar een paar keer per jaar de zorgcoördinator bij aansluit.
- Vanuit Bibliotheek Gelderland Zuid komt er twee keer per jaar iemand een voorleesactiviteit met de peuters en hun ouders doen.
- Vanuit de gemeente komt er één keer per week een sportcoach voor de peutergym
- Uiteraard werken we samen met de specialisten die betrokken zijn bij de gezinnen, zoals voorleesexpress, logopedisten, enz.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- De kinderen kunnen niet zonder ons de tuin uit. Als we naar het Boerenlandje gaan zijn we er altijd bij. We laten de kinderen doen waar ze aan toe zijn en dat houden we ook in de gaten.
- We leren de kinderen dat zij voorzichtig moeten zijn met spullen waarmee ze andere kinderen onbedoeld pijn kunnen doen.
- De kinderen mogen stoeien en rennen als we de ruimte daarvoor hebben. Dat doen we niet in de groepsruimten, maar buiten of in de gymzaal.
- Achterwacht
In situaties dat er op onze peutergroep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, zijn de medewerkers van kdv Joki de achterwacht. En daarnaast is er altijd iemand in het wijkcentrum aanwezig die we kunnen roepen bij calamiteiten.
- Vierogenprincipe
Dit principe is wettelijk verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden.
In onze peutergroepen realiseren we dit op de volgende manier:
Bij De Wigwam is de groepsruimte voorzien van grote ramen waardoor er zicht is op de groepsruimte. Ook in het kantoor zit een raam naar de gang. Pedagogisch medewerkers zijn nooit lang alleen met de kinderen en bij toiletbezoek van de kinderen staat de deur van de verschoonruimte bij de toiletten altijd open. Pedagogisch medewerkers van de peutergroep en de bso lopen in de middagen regelmatig bij elkaar naar binnen en de keuken heeft aan twee kanten een deur. Pedagogisch medewerkers staan dan met z'n tweeën in de groep.
De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen hebben we besproken met de oudercommissie.